

Scheiden van wonen en zorg

Arnoud Boerwinkel
beleidsmedewerker LOC
Zeggenschap in Zorg

Wat ga ik vertellen?

- Wat verstaan we onder Scheiden van Wonen en Zorg?
- Wat zijn de kabinetsplannen?
- Wat zijn de financiële gevolgen voor mensen in instellingen?
- En de overige gevolgen?
- Wat kunt u doen? Wat doen LOC en Woonbond?

Wat is scheiden van wonen en zorg?

- AWBZ dekt “ziektekosten”, geen huisvestingskosten. Dus
- Wonen voor rekening van de cliënt en zorg voor rekening van de AWBZ.
- Steeds meer zelfstandige woningen (huur- en koop) met zorg i.p.v. traditionele verzorgingshuis / verpleeghuis
- Daarnaast welzijnsvoorzieningen, soms betaald door gemeente (WMO).

Verschillende varianten wonen-zorg-welzijn

- Aanleunwoningen bij verzorgingshuis
- Serviceflat
- Woon-zorgcomplex
- Volledig Pakket Thuis
- Woonservicezone
- Groepswonen in kleinschalige woonvorm
- Zelfstandige woningen in wijk waar zorg verleend wordt

Serviceflats

Moeten beschikken over:

- Alarmeringssysteem
- (Para-)medische zorg 24 uur p.d.
- Maaltijdverstrekking
- Gemeenschappelijke recreatieruimte
- Ondersteuning bij gebruik recreatieruimte
- Logeermogelijkheden

Kosten hiervan in servicekosten verwerkt

Volledig pakket thuis

- Voor cliënten met indicatie voor verblijf
- die zelfstandig willen (blijven) wonen
- Zorgaanbieder levert alles wat bewoners verzorgingshuis ook ontvangen
- Thuiszorginstellingen mogen niet leveren (hebben geen “toelating voor verblijf”)
- Daardoor slechts plm. 900 cliënten p.j.
- Meest in geclusterde woonvormen (woonzorgcomplexen)

De voordelen

- Meer keuzevrijheid en variatie: grote luxe woningen naast sobere kleinere woningen, afhankelijk van wensen en inkomen van de klant
- Langer / meer zelfstandig wonen met zorg, meer deelname aan de maatschappij
- Meer keuzevrijheid m.b.t. zorgaanbieder
- Huurbescherming

Wat zijn de plannen (1)?

Vanaf 1 januari 2012

- Contracteerplicht afschaffen. Dus
- Zorgkantoren krijgen de vrijheid alleen contracten te sluiten met instellingen die goede zorg én huisvesting bieden
- Huisvestingskosten vergoed via ZZP
(NHC= normatieve huisvestingscomponent)
- Bij leegstand geen vergoeding huisvestingskosten. Dus meer risico's voor zorgaanbieders

Wat zijn de plannen (2)?

Vanaf 1 januari 2014

- Geen huisvestingskosten vergoed voor ZZP 1 en 2 (“en waar mogelijk 3 en 4”) (*“nieuwe gevallen?”*)
- En in de jaren tot 2018 ook hogere ZZP’s
- Dus: op termijn gaan alle (“intramurale”) zorgcliënten huur betalen!
- Zorginfrastructuur (zusterspost, recreatiezaal, alarmering e.d.) (voorlopig) betaald vanuit speciale subsidieregeling

Randvoorwaarden

- Vaststellen huurwaarde van kamers in zorginstelling
- Garanderen dat zelfstandig wonende partner van cliënt geen nadeel ondervindt
- Alle meerbedskamers vervangen
- Bepalen of huurrecht van toepassing is
- Financiële gevolgen helder in beeld
- Voldoende aangepaste woningen

Nu en straks

- Op dit moment woont een derde van de cliënten met ZZP 1 of 2 thuis
- Plm. 40 % van de bewoners verzorgingshuizen heeft ZZP 1 en 2
- Straks zorgovereenkomst + huurovereenkomst
- Lagere eigen bijdrage (zorg zonder verblijf)
- Zonodig huurtoeslag
- Huur + servicekosten, water, energie, verzekeringen, schoonhouden woning, locale heffingen

Gevolgen

Volgens een rapport uit 2008 (RIGO)

- **Besparing AWBZ € 625 mln p.j.**
- Afhankelijk van huurhoogte tot **€ 100 mln extra huurtoeslag** p.j.
- Voor zorginstellingen tot **€ 275 mln p.j. minder inkomsten** (in vergelijking met huidige vergoeding van huisvestingslasten)
- Voor bewoners tot **€ 250 mln p.j. hogere kosten** lagere eigen bijdrage AWBZ weegt niet op tegen de hogere woonlasten aan huur, servicekosten en lokale heffingen.

Inkomenspositie bewoners verzorgingshuis

- \pm 100.000 bewoners in verzorgingshuis en plm. 60.000 in verpleeghuis
- Ruim een derde bewoners verzorgingshuizen heeft netto $< \text{€ } 13.000$ p.j.
- Zeker de helft heeft $< \text{€ } 20.000$ p.j.
- Een op de acht bewoners komt maandelijks niet uit met z'n geld
- Ouderen met hogere inkomens minder vertegenwoordigd in verzorgingshuis

Voorbeeld 1

- Mevr. A. heeft ZZP 2 en woont in kamer van 25 m² in verzorgingshuis en betaalt nu **€ 511,=** eigen bijdrage zorg met verblijf
- Na 1 januari 2014 betaalt ze € 400,= huur incl. servicekosten, € 100,= energie en water, € 133,= eigen bijdrage zorg zonder verblijf, € 45,= gemeentelijke belastingen, kabelaansluiting, e.d. € 275,= voeding, € 65,= waskosten
- Ze ontvangt € 244,= huurtoeslag en zorgtoeslag.
- Nieuw bedrag p.m. **€ 774,=** (nadeel € 263,=)

Voorbeeld 2

- Mevr. B. heeft ZZP 2 en woont in kamer van 25 m² in verzorgingshuis en betaalt nu **€ 1915,=** eigen bijdrage zorg met verblijf
- Na 1 januari 2014 betaalt ze € 400,= huur incl. servicekosten, € 100,= energie en water, € 623,= eigen bijdrage zorg zonder verblijf, € 45,= gemeentelijke belastingen, kabelaansluiting, e.d., € 275,= voeding, € 65,= waskosten
- Ze ontvangt geen huurtoeslag.
- Nieuw bedrag p.m. **€ 1508,=** (voordeel € 407,=)

Dus

- Voor cliënten met laag inkomen financieel nadeel. Cliënten met hoog inkomen financieel voordeel
- Meer mensen doen beroep op huurtoeslag, maar totale budget daarvoor wordt minder
- Mogelijke stapeling van diverse bijkomende kosten en eigen bijdragen

Overige gevolgen (1)

- Zorgwoningen zijn 15 - 20% duurder dan reguliere woningen (veel aanpassingen en extra voorzieningen) en dus zonder flinke huurtoeslag voor velen onbetaalbaar
- De bouw van seniorenwoningen stagneert: wie gaat de extra kosten betalen?
- Thuis blijven wonen in onvoldoende aangepaste woning

Overige gevolgen (2)

- Extra administratie en “geregel” voor cliënt (huur betalen + servicekosten, aanvragen huurtoeslag, ontheffing gemeentebelasting e.d.)
- Meer administratie voor zorginstelling.
Met kans op fouten en dubbelingen
- Cliënt krijgt te maken met (minstens) drie partijen i.p.v. één (zorginstelling, verhuurder, gemeente)
- Geen integraal, maar versnipperd aanbod
- Kans op vereenzaming!

Samenvattend

- Scheiden van wonen en zorg zal de ongelijkheid tussen arm en rijk verscherpen
- Scheiden van wonen en zorg kan leiden tot vereenzaming van ouderen
- Eerst oplossing voor alle knelpunten voordat verdere stappen worden gezet

Wat kunnen cliëntenraden doen?

- Veel vragen stellen aan uw bestuurder
 - over te verwachten gevolgen (huur, servicekosten, ondersteuning)
 - over plan van aanpak
 - over informatieverstrekking
- Samenwerken met andere cliëntenraden binnen zorgconcern of gemeente
- Ervaringen delen met cliëntenraden in bestaande woon-zorgcomplexen
- Vragen voorleggen en signalen melden aan vraagbaak@loc.nl

Wat kunnen LOC en Woonbond doen?

- Signalen verzamelen
- Gezamenlijke brief aan Tweede Kamer bij behandeling begroting VWS
- Deelname aan ambtelijke commissie
- Aandringen op nader onderzoek naar financiële en andere gevolgen
- Eerst randvoorwaarden goed op orde voor verdere stappen!

Vragen?

- Uw vragen.....
- Nog veel vragen en onzekerheden